

Proč v Evropě nevznikají velké firmy?

Za posledních padesát let nevznikla v EU od nuly jediná firma s hodnotou přes 100 miliard eur. Všechny šest amerických bilionových firem vzniklo v té době.



Ta věta pochází z Draghiho zprávy pro Evropskou komisi a je nejpresnější popisem evropského problému, jaký existuje. Rozeberme ji.

Kde přesně se firmy ztrácejí

Ne na začátku. Evropa zakládá firem dost a nápad má – od biotechu po software. Ztrácí je ve třech pozdějších okamžicích.

Při růstu. Když firma potřebuje stovky milionů na expanzi (investoři tomu říkají série C a dál), evropský kapitál řídne. Rizikové fondy tu v roce 2025 investovaly 66 miliard eur – 22 procent amerického objemu při stejně velké ekonomice. Firma, která doma peníze nenajde, si je najde v Kalifornii, i s podmínkou přesunout se blíž.

Při vstupu na burzu. ARM je britský, Spotify švédské, BioNTech německý – a všechny tři si pro úpis vybraly New York. Evropské burzy jsou mělké, roztržštěné do národních parket a dávají nižší ocenění. Kde se upisuje, tam se časem stěhuje těžiště firmy.

Při škálování na trhu. Americká firma má od prvního dne 330 milionů zákazníků; evropská dobývá trh po trhu, jazyk po jazyku, licence po licenci. V letech, kdy se rozhoduje o vítězi oboru, roste evropský kandidát poloviční rychlostí.

Není to mentalitou

Oblíbená výmluva říká, že Evropanům chybí podnikavost. Data říkají opak: firem vzniká dost, evropští zakladatelé vedou špičkové firmy po celém světě – jen často ne z Evropy. Když Draghiho výrok otestujete, najdete dvě zdánlivé výjimky, které pravidlo potvrzují: SAP je starší než padesát let a ASML nevznikl od nuly, ale odštěpením od

Philipsu. Nová evropská firma světové váhy zkrátka od dob disket nevyrostla.

Co by to změnilo

Nic tajemného: aby úspory Evropanů – jedny z největších na světě, z velké části ležící na účtech – tekly do evropských firem přes jeden hluboký kapitálový trh místo sedmadvaceti mělkých. Plán existuje (říká se mu unie úspor a investic, jádro leží na stole od prosince 2025), podpisy velkých států taky. Chybí totéž co vždycky: ochota udělat z 27 trhů jeden.

Je fér říct, co ta věc znamená v důsledku: jeden kapitálový trh je kus jednoho kontinentu. Velké firmy nevznikají ve velkých zemích – vznikají na velkých trzích. Amerika není chytřejší, je sjednocenější.

Všechny otázky →

ČASTÉ OTÁZKY

A co ASML nebo SAP?

SAP vznikl před víc než padesáti lety (1972) a ASML není založený od nuly – odštěpil se v roce 1984 od Philipsu. Draghiho výrok o padesáti letech proto platí; právě tyhle dvě výjimky ho jen potvrzují.

Kolik investuje evropský rizikový kapitál?

V roce 2025 asi 66 miliard eur – zhruba 22 % amerického objemu, při srovnatelně velké ekonomice. Mezera se navíc rozšiřuje, protože kapitál se koncentruje kolem AI.

Proč evropské firmy odcházejí na americké burzy?

Protože tam jsou hlubší trhy a vyšší ocenění: ARM, Spotify i BioNTech si pro úpis vybraly New York. Firma jde za penězi – a evropské úspory do akcií z velké části netečou.

Co je unie úspor a investic?

Plán EU propojit kapitálové trhy a nasměrovat evropské úspory do evropských firem. Jádro návrhů představila Komise v prosinci 2025; šest velkých států slíbilo v lednu 2026 dotažení.

Změní se to do roku 2030?

Otevřené. Rok po Draghiho zprávě byla naplněná zhruba desetina doporučení. Tempo teď zrychluje tlak zbrojení a AI – obě odvětví potřebují přesně ten velký kapitál, který Evropě chybí.

ZDROJE

- Draghi report (2024): výrok o firmách nad 100 mld. eur za posledních 50 let
- HBR (1/2026) / Dealroom: evropský VC 2025 ~66,2 mld. eur, ~22 % USA
- Evropská komise: unie úspor a investic (12/2025)
- Contextual Solutions (2025): implementace Draghiho zprávy ~11 %
- IPO ARM (2023), Spotify (2018), BioNTech (2019) – americké burzy